

Eén jaar proeftuin

Toekomstscenario
kind- en gezinsbescherming
Regio Hart van Brabant

Februari 2024

Regio Hart
van Brabant
SAMENWERKENDE GEMEENTEN

5 Wat is het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming?

6 Wat zien we terug in de proeftuin?

7 Ervaringsverhaal: 'Alles wat we doen in de proeftuin, kan ook in het huidige systeem'

9 Cijfers & feiten

10 Ervaringsverhaal: 'Zorg en recht moeten samen. Dat is de winst van de proeftuin'

12 Voorwaarden voor een succesvolle proeftuin

13 Ervaringsverhaal: 'Soms begint een oplossing met het weggooien van 35 vuilniszakken'

15 Ervaringsverhaal: 'Je kan je hele levensverhaal niet in tien minuten op tafel leggen'

17 Werkbezoeken in beeld

18 Ervaringsverhaal: 'Laten we proberen binnen de kaders buiten de lijntjes te kleuren'

20 Twee gezinssituaties uitgelicht

21 Ervaringsverhaal: 'Wat we in de proeftuin doen, doen we voor alle gezinnen in de toekomst'

23 Vooruitblik

Wat is het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming?

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een landelijk programma van de Ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Kinderen en gezinnen krijgen soms niet de hulp en ondersteuning die zij nodig hebben. Een landelijk probleem waar alle organisaties in de jeugdbescherming mee te maken hebben. Het Rijk wil de jeugdbescherming daarom vereenvoudigen en

slimmer organiseren. De Regio Hart van Brabant is één van de elf proeftuinen. De proeftuinen zijn bedoeld om te ontdekken wat werkt in de praktijk. Vanaf januari 2023 is het netwerk van de proeftuin actief in Tilburg en Waalwijk. Dat betekent dat de regio subsidie krijgt en werkt volgens de uitgangspunten van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De uitgangspunten zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend.

Toekomstscenario Regio Hart van Brabant: **netwerksamenwerking**

In de proeftuin hebben de gezinnen steeds één aanspreekpunt: de wijkteamprofessional. De medewerker van het wijkteam blijft bij het gezin en haalt er expertise bij als dat nodig is. Er wordt intensief samengewerkt met de partners in het veld. Deze werkwijze is om een aantal redenen effectief. Ten eerste zorgt het voor een sneller herstel van gezinnen met complexe hulpvragen, omdat er eerder en sneller met elkaar wordt samengewerkt. Deze samenwerking is tussen het wijkteam/jeugd-

bescherming, experts en vooral heel belangrijk het gezin. Daarnaast zijn er minder maatregelen, escalaties, (her)aanmeldingen en overdrachten door betere samenwerking en het beter luisteren naar gezinnen. Er zijn vaker creatieve oplossingen om een doorbraak te bereiken. En tot slot is er door goede verklarende analyses een beter beeld wat gezinnen daadwerkelijk nodig hebben en wat de meest passende oplossing is. Hierdoor gaat het vaker in één keer goed.

Wat zien we terug in de proeftuin?

Zowel gezinnen als professionals zijn positief over de nieuwe manier van werken. Er wordt in teams gewerkt en de lijnen zijn korter waardoor er sneller en makkelijker de juiste expertise aan tafel zit. Casussen worden op een natuurlijke manier verdeeld en opgepakt.

Hierdoor voelen gezinnen zich meer gezien, hebben ze meer zicht op eigen problematiek en zijn ze beter betrokken bij de hulp(vraag).

De nieuwe manier van werken laat ook zien wat lastiger is. Het is bijvoorbeeld nieuw om in een netwerk met elkaar en met andere organisaties samen te werken in een team.

In dit magazine blikken we terug op één jaar proeftuin in Regio Hart van Brabant en kijken we ook vooruit. Dit doen we door het delen van ervaringsverhalen van professionals en gezinnen zelf en door inzicht te geven in cijfers.

Betrokken organisaties

- ★ Amarant
- ★ ContourdeTwern
- ★ Fameus
- ★ Farent
- ★ Gemeente Tilburg
- ★ Gemeente Waalwijk
- ★ GGD Hart van Brabant
- ★ GGz Brebrug
- ★ Instituut voor Maatschappelijk Werk
- ★ Jeugdbescherming Brabant
- ★ Leger des Heils
- ★ MEE
- ★ Novadic Kentron
- ★ Politie
- ★ PrimaCura
- ★ Prisma
- ★ Raad voor de Kinderbescherming
- ★ Reclassering Nederland
- ★ Regio Hart van Brabant
- ★ RIBW Brabant
- ★ R-Newt
- ★ Sterk Huis
- ★ T-Primair
- ★ Thebe
- ★ Toegang Tilburg
- ★ Veilig Thuis Midden-Brabant
- ★ William Schrikker jeugdbescherming en jeugdreclassering
- ★ Wonen Breburg
- ★ Zorg en Veiligheidshuis

Marcelle Hendrickx
wethouder jeugdzorg gemeente Tilburg en namens VNG bestuurlijk opdrachtgever van het Toekomstscenario:

“Al snel zagen we dat deze nieuwe manier van denken en samenwerken zijn vruchten afwerpt. De eerste evaluatie bewijst dat initiatieven zoals de Gezinsadvocaat in alle gevallen een positief resultaat oplevert. Maar ook de 0-100 aanpak en één aanspreekpunt voor het hele gezin met daarachter een netwerk van expertise, brengen de gewenste verandering. De resultaten van het eerste jaar proeftuin zijn eigenlijk zo goed dat je niet meer met goed fatsoen terug kunt naar de oude manier van werken.”

Gezinsadvocaat

Kinderen zijn vaak de dupe van vechtscheidingen. De pilot Gezinsadvocaat is bewezen succesvol, omdat het de aandacht richt op het hele gezin. De Gezinsadvocaat is een koppel van een ervaren familierechtadvocaat en een gespecialiseerde gedragswetenschapper. Zij coördineren het hele proces tijdens en na de scheiding. Het is de taak van de Gezinsadvocaat om in te schatten wat een gezin nodig heeft om de scheiding goed af te wikkelen. Waar nodig schakelt de Gezinsadvocaat meer professionals in. Door de Gezinsadvocaat is er begeleiding die bij het gezin past en ontstaat er rust. Hiermee voorkomen we dat een kind mogelijk uit huis wordt geplaatst.

Ervaringsverhaal:

‘Alles wat we doen in de proeftuin, kan ook in het huidige systeem’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van de coördinator van de proeftuin Anne-Riet van Haaren en Donald Kwint, die de dagelijkse aansturing voor zijn rekening neemt: ‘Vroeger belde je met de politie. In de proeftuin bel je met Jessica’.

Donald vult aan: ‘In het reguliere systeem werkt het systeem als een soort treintje waar mensen achter elkaar bezig zijn. Je stopt een hulpvraag in het ene bolwerk en wacht dan maar af wat daar uitkomt. We zijn dan heel druk met elkaar doorverwijzen. Nu werken we met elkaar. We doen het dus samen. En die bolwerken hebben een gezicht. Vroeger belde je met de politie. In de proeftuin bel je met Jessica.’ →

Anne-Riet vindt de term proeftuin heel passend: ‘Het is ook echt een soort tuin, waar je mag proberen dingen anders te doen. En natuur-

lijk kom je daarbij aardig wat doorns tegen. Maar omdat we alle disciplines bij elkaar hebben, vinden we veel makkelijker een oplossing’.

“ WE WILLEN IN DE PROEFTUIN ELKAAR ECHT UITDAGEN OM PASSENDE OPLOSSINGEN TE BEDENKEN IN PLAATS VAN UIT ONS PRODUCTENBOEKJE ”

De kern van de proeftuin zit voor Anne-Riet en Donald dus in beter samenwerken door alle deskundigen bij elkaar te zetten. Maar dat roepen we toch al jaren? Dat heet toch ‘integraal werken’? Donald: ‘Dat klopt. Ik schrijf als beleidsmedewerker al zeven jaar over integraal werken. Maar ik zie nu in de proeftuin pas wat het écht is. Zo sprak ik laatst een jongere die heel treffend vertelde dat hij weliswaar hulp krijgt, maar zijn ouders niet. Jeugdzorg is immers bedoeld voor jeugd. In de proeftuin kunnen we moeiteloos ook de ouders helpen, zonder dat we daar eerst weer een heel nieuw plan voor hoeven op te tuigen’.

Vertragen en verdragen

Anne-Riet omschrijft het geheim van de proeftuin met de woorden vertragen en verdragen: ‘Als je complexe problemen wilt oplossen, moet je niet als een kip zonder kop aan de slag gaan en zomaar ergens beginnen. Je moet eerst durven vertragen. Sommige ouders zeggen bijvoorbeeld tegen ons: ‘zorgen jullie er maar voor dat ons kind weer naar school gaat’. Maar door eerst goed te kijken wat er echt speelt, kom je er dan soms achter dat de ouders juist de reden zijn dat het kind niet naar school gaat. En dan hoeft je dus niet zoveel met

het kind, maar wel met de ouders’. Vertragen dus. En wat bedoelt ze met verdragen? ‘Een deel van ons werk is zorgen dat mensen zich openstellen voor hulp. Ervoor zorgen dat je op een goede manier aansluit bij de hulpvraag. Dat kost soms meer tijd dan je als hulpverlener zou willen. Daarbij moeten niet alleen de hulpvragen, maar ook wij onszelf in de spiegel durven aankijken of we echt het goede doen. En elkaar daarin verdragen is ontzettend belangrijk’.

Kan wat in de proeftuin kan ook in het huidige systeem?

Wie wel eens een kritisch artikel leest over het sociaal domein in Nederland, kent het geluid ongetwijfeld: het systeem zou verrot zijn. Alleen een ‘fundamentele herziening’ kan ons nog redden. De bureaucratie moet overboord en alle managers ontslagen. Donald ergert zich aan dat soort simplificaties: ‘Een reclamebureau moet ook gewoon uren schrijven als ze een klus voor Shell uitvoeren. En ook in de proeftuin doen we dus aan verantwoording. Het is niet één of andere regelvrije zone waar iedereen doet wat hem of haar goeddunkt. En dat maakt het juist zo sterk. Ik geloof dat alles wat we in de proeftuin doen, ook gewoon in het huidige systeem kan’.

Anne-Riet sluit zich daarbij aan: ‘De proeftuin staat voor mij ook voor een verandering van ons denken. Ik hoor collega’s in de proeftuin vaak zeggen: ‘Oh, kan dat ook?’. We denken nog veel te vaak in standaardoplossingen als ‘het kind moet weer naar school’ of ‘dit kind moet uit huis geplaatst’, terwijl bijvoorbeeld ‘contact maken’ of ‘even een keer logeren’ ook een prima resultaat kan zijn. We willen in de proeftuin elkaar echt uitdagen om passende oplossingen te bedenken in plaats van uit ons productenboekje. Ik denk dat we een stuk verder zouden komen als we eens wat vaker ‘dat weet ik niet, maar ik denk het wel’ zeggen als iemand vraagt of iets mogelijk is’. Dat klinkt fantastisch. Een nieuwe manier van werken die naadloos past in het huidige systeem. Of toch niet? Kwint: ‘Er is natuurlijk wel één donkere wolk en dat is geld. Dat hebben we nu tamelijk makkelijk geregeld. Iedereen krijgt zijn uren voor de proeftuin betaald door het ministerie. Uit die pot betalen we alles wat we doen. In het reguliere systeem zijn dat natuurlijk allemaal losse potjes en daar ontstaat veel gedoe. Ik hoop daarom van harte dat we de proeftuin kunnen gaan opschalen.’ ■

Cijfers & feiten

IN HET EERSTE JAAR:

Zijn er **131 CASUSSEN AANGEMELD**

daarvan zijn er **70 CASUSSEN AFGESLOTEN**

Dit is bijna een verdubbeling van de inschatting dat we op jaarbasis ongeveer 70 vragen intensief zouden ‘beproeven’.

KERN VAN PROBLEMATIEK BIJ KINDEREN EN JONGEREN:

ingrijpende gebeurtenissen (onveiligheid/hechting), gedrag- en persoonlijkheidsproblemen

75% van de kinderen en jongeren woont thuis

Van alle 131 complexe casussen zijn er **4 ONDERZOEKEN DOOR DE RAAD VOOR DE KINDERBESCHERMING OPGESTART**

72% VAN DE CASUSSEN

is aangemeld door Toegang Tilburg of team WIJZ Waalwijk.

DE OVERIGE 28%

is aangemeld door jeugdbescherming, Veilig Thuis, zorgprofessionals en één jeugdige.

DE DOORLOOPTIJD van een casus is gemiddeld **13 TOT 26 WEKEN**

KERN VAN PROBLEMATIEK BIJ DE OUDERS:

psychiatrisch, verslaving, Autismespectrumstoornissen, depressie, verstandelijk gehandicapt, instabiele opvoedingssituatie (o.a. echtscheiding, huiselijk geweld) en ouder-kindrelatie.

25% volgt speciaal onderwijs

20% heeft geen onderwijs

ERVARINGEN VAN PROFESSIONALS

“Vrijheid voelen en out of the box mogen denken.”

“Samen met en vanuit het gezin kunnen werken in plaats vanuit kaders en bij kunnen dragen aan het verbeteren van de situatie van een gezin.”

“Meer werkplezier.”

ERVARINGEN VAN GEZINNEN

“Positief over inzet van verschillende experts.”

“Ondanks conflict in verbinding blijven, contact houden en er samen uitkomen.”

“Snel inzet van hulp en acties.”

Ervaringsverhaal:

‘Zorg en recht moeten samen. Dat is de winst van de proeftuin’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van Tanja van Stappershoef en Eline Dingemans, beide werkzaam in de proeftuin: ‘Wij hebben als hulpverleners te vaak meegewerkt aan verharding van het conflict’.

Tanja van Stappershoef en Eline Dingemans werken in de flexibele schil van de proeftuin. Dat betekent dat ze ingezet kunnen worden als er behoefte is aan hun expertise. Tanja is deskundig op gebied van

complexe echtscheidingen, Eline brengt expertise in vanuit haar onderwijsachtergrond. Beiden zijn enthousiast over de proeftuin, zeker als het gaat om complexe problemen.

Vertrouwen winnen door samen aan tafel te gaan

De gezinnen waar beide dames over praten, zijn echt vastgelopen. Het zijn jarenlang slepende kwesties met veel gevoeligheden waar iedereen ziet dat het op de huidige voet niet verder kan. Het is dus belangrijk dat hulpverlening vertrouwen wint van alle gezinsleden: ‘In een gezin kwamen we er bijvoorbeeld pas na een paar maanden achter dat de zoon geld had geleend bij een nogal →

dubieus figuur. Als je dat gedrag gelijk gaat veroordelen of straffen gaat uitdelen, raak je de band met die jongere kwijt. Wij kiezen ervoor om iemand zijn verhaal te laten doen, en dan samen een oplossing te zoeken. Deze jongen is nu sneller open naar ons, waardoor we verkeerde situaties sneller kunnen voorkomen’.

Naast vertrouwen winnen, is samen aan tafel zitten heel belangrijk. Zeker bij complexe scheidingen, die bij veel gezinnen in de proeftuin onderdeel zijn van het probleem: ‘Allerlei hulpverleners gaan goedbedoeld aan de slag, maar we merken dat ouders ondertussen een gang naar de rechter als een soort ‘escape’ in hun achterzak houden. Zo van: ‘prima om met een hulpverlener te praten, maar als de uitkomst mij niet zint, ga ik gewoon naar de rechter’. En als de andere kant met dezelfde houding werkt, kom je er niet uit. Je moet dus de zorg en het recht samenvoegen. Samen aan tafel. En dat gebeurt in de proeftuin’. Het is een vurige wens: breng zorg

en recht samen: ‘We denken vaak dat een rechterlijke uitspraak rust geeft. Maar in de praktijk werkt dat niet zo. Zo was er een gezin waar de rechter een duidelijke omgangsregeling had bepaald. Toch hield de moeder zich er niet aan. Dan kun je weer naar de rechter stappen, maar dat brengt de partijen natuurlijk helemaal niet dicht bij elkaar. Je verhardt dan het conflict.

In de proeftuin gaan we om de tafel met alle partijen, zowel de hulpverleners als de Gezinsadvocaat. In onderling overleg zijn we tot een oplossing gekomen waarbij we langzaam naar de situatie toewerken zoals de rechter heeft bepaald. Op die manier kunnen beide partijen wennen’.

Het gezin hoort voorop te staan, niet de organisatie

‘Het klinkt heel onaardig, maar in het huidige systeem werken wij als hulpverleners mee aan de verharding van het conflict. Wat denk je dat het doet als we bij een gezin langskomen, om ze vervolgens op een wachtlijst te zetten? Als wij tegen een gezin zeggen dat

ze eerst maar langs de rechtbank moeten voor een omgangsregeling? Of als een gezin hulp krijgt van een instantie op basis van de kortste wachtlijst? Dus je krijgt hulpverlener X van instantie Y, omdat daar toevallig nu even ruimte is. In de proeftuin zit je aan tafel omdat je samen met vertrouwen in elkaars expertise het gezin het beste kan helpen’.

Dankzij de proeftuin staat het gezin dus echt centraal. En gaat het niet langer om het belang van een individuele organisatie. Dat dat hard nodig is, bleek wel uit een bijeenkomst waar hulpverleners een pitch moesten geven over hun toegevoegde waarde: ‘Alsof hulpverlening een markt is waar je een strijd voert wie het beste een bepaald kunstje kan doen’.

In de proeftuin hoeft niemand te pitchen. Daar staat het belang van het gezin voorop, en schuiven professionals aan die op dat moment nodig zijn. En soms komt een professional dus niet aan tafel. Dat maakt het voor sommigen ook wel bedreigend: ‘Maar het gaat toch niet om het belang van een organisatie die aan de kant is gezet omdat ze niet de hulp bieden die een gezin nodig heeft? Het gaat om het helpen van een gezin. In de proeftuin krijgen we zaken opgelost die in het reguliere systeem vastliepen. Laten we dus bij complexe zaken de proeftuin blijvend omarmen’. ■

“ HET GAAT OM HET HELPEN VAN EEN GEZIN. IN DE PROEFTUIN KRIJGEN WE ZAKEN OPGELOST DIE IN HET REGULIERE SYSTEEM VASTLIEPEN ”

Voorwaarden voor een succesvolle proeftuin

Organisaties afzonderlijk hebben het vaak goed ingericht en georganiseerd. Gezinnen ontvangen de hulp waar ze een beroep op doen. Het wordt ingewikkelder als de situatie complex is en waarbij organisaties met elkaar moeten samenwerken om te doen wat goed en nodig is. Juist waar het in de proeftuin altijd om gaat. Zeker als er meerdere organisaties met verschillen in taal en procedures betrokken zijn. De manier van werken en het systeem zijn anders. En dat botst soms en werkt samenwerking tegen.

In de kind- en gezinsbescherming betekent dat nu vaak dat we achter elkaar aan werken en dat we het moeilijk vinden om hulp te vragen. En als je dat dan

wel doet, de kans groot is dat je van loket naar loket wordt gestuurd. Omdat jouw hulpvraag net niet passend is. Wat ook opvalt is dat er niet makkelijk wordt opgeschaald. Terwijl het gezin dan niet de hulp krijgt waar het recht op heeft. En tot slot blijkt het integraal gezinsgericht werken een uitdaging. Groepen jongeren die aangeven dat zij de schuld krijgen van de problemen thuis. Of dat zij van het ene jeugdhulp traject naar het volgende worden gestuurd. De oorzaak hiervan is dat er thuis niets veranderde. We gaan nog te vaak aan de slag met de problemen van de jongeren en omzeilen de oorzaak die juist bij de ouders ligt.

Bouwen aan een netwerk waardoor we elkaar leren kennen. Het wordt makkelijker om aan de bel te trekken bij Crossroads, Veilig Thuis of gemeente Tilburg als je Anne, Sabine of Donald kent. Zet je hulplijnen in en zorg dat je telefoon goed gevuld is met mensen die je kent van verschillende organisaties.

Met het gezin en verschillende expertises samen aan tafel te zitten. Je leert elkaars taal, je zoekt samen naar de manieren om met elkaar te doen wat goed en nodig is. En er is ruimte om daar vervolgens met elkaar invulling aan te geven. Dus de wijkteamprofessional of jeugdbeschermer die samen met een klein team alvast aan de gang kunnen totdat de juiste zorg beschikbaar is.

Ver(der) gaan. Zoals een professional zei: "Ik neem er geen genoeg meer mee dat iets niet kan als ik vind dat het nodig is". Bestuurders in de regio vertaalden dat onlangs naar de opvatting: los op of schaal op. Aarzel niet; gezinnen en jijzelf als professional hebben er recht op.

Experimenteren met een gezinsgerichte aanpak. Domein overstijgend organiseren en waar nodig financieren van datgene wat nodig is in een gezin: bestaanszekerheid, ggz, langdurige zorg, Wmo, Jeugdhulp, veiligheid en welzijn. Door goed te luisteren naar de jongeren. En van elkaar leren hoe het gesprek te voeren met ouders over hun eigen aandeel in de problematiek van de kinderen.

Ervaringsverhaal:

‘Soms begint een oplossing met het weggooien van 35 vuilniszakken’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van kernteamleden Sabine van Iersel en Bo Rollé: ‘Buiten de lijntjes heb je veel meer ruimte om te kleuren’.

Wie vijf minuten met Sabine en Bo praat, maakt kennis met twee aanpakkers vol energie. Bo helpt als kernteamlid met financiële zaken, Sabine richt zich vooral op

het bieden van een veilig thuis. En zoals ze tijdens het interview informeel bij elkaar zitten, zo werkt de proeftuin in hun ogen ook: ‘Het fijne aan de proeftuin is dat je

elkaar makkelijk kunt vinden. We hebben hele korte lijntjes’.

Dankzij die korte lijntjes lukt het volgens beide professionals eindelijk om écht te ontschotten: ‘We roepen al twintig jaar dat we moeten ontschotten. Maar gek genoeg richten we dan juist steeds nieuwe loketten op. Allemaal met goede bedoelingen, maar er komen zo alleen maar schotten bij: →

Toegang Tilburg, het loket Wmo, een loket wonen, de ggz, Crossroads, de huisarts, schuldhulpverlening, Werk & Inkomen, en zo kan ik nog wel even doorgaan. Binnen de proeftuin zitten we gewoon samen aan tafel. We hebben elkaar zo ook veel beter leren kennen’.

Maar de proeftuin is meer dan een betere manier van samenwerken. De proeftuin geeft ook experimenteerterruimte: ‘Met de casussen die worden aangedragen, kunnen we echt kijken wat werkt, en hoe dat werkt. Een mooi voorbeeld daarvan is JIM: Jouw Ingebrachte Mentor. Voor jongeren werkt het heel goed als je zelf een mentor kan kiezen. Iemand die steeds naast je zit bij alle gesprekken, die je helpt met het formuleren van wat je nodig hebt. De enige regel is dat JIM niet in jouw huis woont. Maar verder kan JIM dus iedereen zijn: je buurman, de voetbaltrainer of je oude leraar van de basisschool’.

Begin met vertrouwen, eindig met maatwerk

Een gezin helpen begint met het winnen van vertrouwen: ‘We kwamen thuis bij een multi-probleemgezin. Er waren schulden, kinderen gingen niet naar school, het huis was ernstig vervuild en de ouders waren ziek. Als wij binnenkomen, is er natuurlijk gelijk de angst dat wij de kinderen uit huis plaatsen. Maar we zijn gewoon begonnen met het wegbrengen van 35 vuilniszakken. Een schoon huis was hier de eerste stap’.

Sabine en Bo herhalen het diverse

“ HET IS ZO JAMMER ALS MENSEN BIJ DIT SOORT OPLOSSINGEN GELIJK GAAN ROEPEN ‘DAT ALS WE DAT VOOR IEDEREEN GAAN DOEN, HET EINDE ZOEK IS’ ”

keren: het gaat altijd om maatwerk. In het ene gezin betekent dat dus gewoon vieze handen maken en 35 vuilniszakken wegbrengen, bij het andere gezin is de beste start het kwijtschelden van een schuld: ‘Een gezin waar wij kwamen zat door allerlei oorzaken in de schulden. Een schuld van 35.000 euro was in overleg met de schuldeisers al teruggebracht naar 4.500 euro. Maar in de praktijk van dit gezin bleef ook dat bedrag een enorme stressfactor. Uiteindelijk hebben we die schuld volledig kwijtgescholden’.

Op de vraag hoe zo’n verhaal overkomt op een feestje waar sommige mensen schuimbekkend schande zullen roepen van zo’n oplossing, reageren beide kern-teamleden nuchter: ‘Natuurlijk kun je makkelijk aan de zijlijn roepen dat het allemaal je eigen schuld is, maar wij zien de gevolgen in de praktijk: financiële stress zorgt ervoor dat mensen slecht voor zichzelf zorgen, dat ze een hoger beroep doen op de zorg, vaker in aanraking komen met politie en ga zo maar door. Dat leidt tot hogere maatschappelijke kosten. Nu hebben we gezorgd voor rust, waardoor het gezin de zaken weer op de rails kan krijgen’.

In de proeftuin is ruimte voor dit soort maatwerkoplossingen.

Die ruimte ontstaat ook door het onderlinge vertrouwen tussen alle organisaties in de keten: ‘Ik hoefde geen bankafschrift op te vragen. We zagen in de praktijk van dit voorbeeld dat die schuld geen gevolg was van onwil, maar van onkunde’. Tegelijk benadrukken beide dames dat deze oplossing hoort bij een specifiek gezin met specifieke problemen: ‘Het is zo jammer als mensen bij dit soort oplossingen gelijk gaan roepen ‘dat als we dat voor iedereen gaan doen, het einde zoek is’. We moeten juist af van die bureaucratische reflex dat iedereen baat heeft bij dezelfde aanpak’.

Het kan altijd beter

Tot slot willen beide dames wel waken voor teveel enthousiasme: ‘We kunnen echt nog beter. Ook tussen organisaties blijft soms angst om elkaar ergens bij te betrekken. Dan laat iemand ons bijvoorbeeld uit een mailwissel, uit vrees dat wij iemand uit huis plaatsen of onder bewindvoering moet. Maar de kracht van de proeftuin is juist dat we het gesprek aangaan over wat er nodig is om een probleem op te lossen. Laten we elkaar daarom nog vaker opzoeken en elkaar bevragen. Dan kunnen we vaker voorbij de standaard oplossingen denken. Buiten de lijntjes heb je immers veel meer ruimte om te kleuren’.

Ervaringsverhaal:

‘Je kan je hele levensverhaal niet in tien minuten op tafel leggen’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van Natascha¹, wiens hulpvraag in de proeftuin terecht kwam en daar naar eigen zeggen ‘heel vrolijk’ van werd, aangevuld met de ervaringen van Wenshirley Quirindoongo en Jolijn van der Grinten (als jongerenwerkers betrokken bij de proeftuin): ‘Eigenlijk is het frustrerend dat niet alle jongeren in de proeftuin zitten’.

Natascha liep al een tijdje rond met – zoals dat in het jargon heet – een hulpvraag. En dus meldde ze zich bij Toegang Tilburg (een samen-

werking van zorgverlenende instanties in de regio Hart van Brabant). Na het invullen van een online formulier zou ze ‘binnen drie

werkdagen’ teruggebeld worden. En dat gebeurde: ‘Maar ik had toen behoorlijk veel stress, en ineens bellen ze je terwijl je met van alles en nog wat in je hoofd zit. Ik begon dus maar te vertellen dat ik een woning nodig had. Ik kreeg gelijk te horen dat Toegang Tilburg geen corporatie is, en dat was het dan’.

Wenshirley en Jolijn horen het weemoedig aan. Ze herkennen dit verhaal. Niet alleen van Natascha, maar van zoveel andere →

1. Natascha is niet de echte naam.

jongeren die vastlopen in het reguliere systeem: 'Wij vergeten vaak dat je je verhaal niet even in tien minuten aan de telefoon op tafel kan leggen. Die woning was inderdaad deel van het probleem, maar er speelde zoveel meer. Als die persoon aan de telefoon even wat meer tijd had genomen en had doorgevraagd, waren de echte problemen van Natascha op tafel gekomen. En dan hadden we veel eerder kunnen helpen.'

Natascha slaakt dan ook een zucht van verlichting als ze vertelt hoe anders het ging toen ze bij toeval bij de proeftuin terecht kwam: 'Ineens ging alles heel snel. Voor het eerst luisterde er iemand oprecht naar me. Wenshirley en Jolijn denken echt met me mee. Zij zeggen niet 'tot hier en niet verder', maar blijven naast me staan. Ik kan ze altijd appen, en ze geven me het gevoel dat ik altijd bij ze terecht kan. Ik word er heel vrolijk van.'

Rellen en rennen

De vrolijkheid bij Natascha is ook te zien als ze over beide jongerenwerkers praat: 'In het begin vond ik het best een beetje eng. Je bent toch bang dat je alles moet loslaten en dat zij alles voor je gaan bepalen. Maar gelukkig werkte het hier echt anders. Zo is Wenshirley echt gaan relen en rennen voor mij. Ze spreekt mijn taal, maar snapt ook hoe die hele bureaucratie werkt. En als ik met een instantie een gesprek moet voeren, zit ze naast me en helpt ze mij. Zij bereidt me ook voor op gesprekken, zodat ik weet wat de bedoeling is.'

“ NORMAAL GESPROKEN WERKEN WIJ VANUIT PREVENTIE, EN GEVEN WIJ SIGNALLEN AF AAN HULPVERLENERS. NU BOUWEN WE EEN 'DRIEHOEKJE' RONDOM EEN JONGERE ”

Wenshirley en Jolijn leggen uit hoe ze in de proeftuin te werk gaan: 'Normaal gesproken werken wij vanuit preventie, en geven wij signalen af aan hulpverleners. Nu bouwen we een 'driehoekje' rondom een jongere. Natascha staat in het midden, en alle betrokken partijen eromheen. Dat is echt anders dan het reguliere systeem, dat toch vooral als een soort doorgeefstelsel werkt, waar jongeren steeds opnieuw hun verhaal moeten vertellen. En wij weten hoe het systeem werkt: als er een regel is dat je een behandeling alleen krijgt als je een woning hebt, verzinnen wij hoe Natascha – die toen nog geen eigen woning had – toch die behandeling kan krijgen.'

Beide hulpverleners zijn duidelijk trots op de proeftuin, maar voelen ook ongemak: 'Eigenlijk is het heel frustrerend dat niet alle jongeren in de proeftuin zitten. Jongeren die het reguliere traject lopen, haken vaak af. Je ziet aan dat voorbeeld van dat telefoontje dat het soms op hele kleine dingen kan stuklopen. Het systeem zoals we dat hebben bedacht, klopt gewoon niet met de leefwereld van jongeren.'

Organiseer overall proeftuinen

Helaas kampt 'het jongerenwerk' nog met een geitenwollensokken-imago: 'Sommige mensen denken echt dat wij alleen maar een beetje pingpongen met jongeren. Maar dat beeld is zo kortzichtig. Wat wij doen, gaat over jongeren samen verder helpen. We hebben allemaal wel eens het gevoel dat je de kracht niet meer hebt om door te gaan. En voor een jongere met weinig ervaring, kan het dan helemaal moeilijk zijn als je er alleen voor staat. Soms haakt iemand dan gewoon te snel af. Als wij samen met die jongere een team vormen, steunen we elkaar.'

De oproep van zowel Wenshirley, Jolijn als Natascha is dan eigenlijk ook heel simpel: 'Stop alsjeblieft met dat politieke ritueel waar iedereen straks weer een plasje over de resultaten van de proeftuin gaat doen. Organiseer gewoon in alle steden proeftuinen!' ■

Werkbezoeken in beeld

Werkbezoek 5 april 2023: minister voor rechtsbescherming Franc Weerwind

Op 5 april bezocht Franc Weerwind, minister voor rechtsbescherming, samen met Marcelle Hendrickx, bestuurder VNG en wethouder jeugdzorg in gemeente Tilburg, de regio Hart van Brabant.

Onderwerp van gesprek was de proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming die sinds begin 2023 loopt in de regio. Regio Hart van Brabant is blij dat zij één van de proeftuinregio's is en subsidie krijgt om het Toekomstscenario in de gemeenten Tilburg en Waalwijk te beproeven. Een nieuwe manier van werken voor huishoudens met en zonder kinderen in de leeftijd van 0 tot 100 jaar, gericht op alle leden van het gezin.

Werkbezoek 16 juni 2023: Tweede Kamerleden Ruud Verkuijlen en Rens Raemakers

Tweede Kamerleden Ruud Verkuijlen en Rens Raemakers brachten op vrijdag 16 juni een bezoek aan onze regio. Zij werden ontvangen door wethouders Marcelle Hendrickx (gemeente Tilburg) en Dilek Odabasi (gemeente Waalwijk) bij jongerenorganisatie R-Newt in Tilburg.

Samen gingen ze in gesprek met betrokkenen bij de proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, waaronder ervaringsdeskundigen. Kinderen willen dicht bij hun ouders blijven en ouders willen het beste voor hun kind. Ook als het niet zo goed gaat in een gezin. Onze proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

zoekt oplossingen dichtbij het gezin. Professionals kijken daarbij samen vanuit ieders expertise naar oplossingen.

Ervaringsverhaal:

‘Laten we proberen binnen de kaders buiten de lijntjes te kleuren’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van Jelmer Vreeswijk en Cindy van Gool, die vanuit de Raad voor Kinderbescherming en Jeugdbescherming Brabant zijn aangesloten bij de proeftuin: ‘We kunnen niet eeuwig blijven hulpverleners. Soms is het echt genoeg geweest’.

De Raad voor de Kinderbescherming is onderdeel van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, met name gericht op kinderen die in de knel dreigen te komen of dat al zijn. Jeugdbescherming Brabant voert kindbeschermingsmaatregelen uit, bijvoorbeeld als een rechter heeft bepaald dat het voor een kind thuis niet meer veilig genoeg is. Het gaat dus om pittige casussen waar Jelmer en Cindy mee te maken hebben. Gezinnen met gedwongen uithuisplaatsingen of andere vormen van ‘dwang’. Staat dat niet haaks op de doelstellingen van de proeftuin? ‘Op het eerste gezicht lijkt het misschien vreemd dat wij zijn aangesloten bij de proeftuin.

Want we willen in de proeftuin juist wegblijven van dat gedwongen kader. We willen de regie aan het gezin geven. Toch merken we dat we in de proeftuin regelmatig kunnen helpen, juist door preventief mee te denken. Wat zien wij nog als mogelijkheden? Wat kan er nog vrijwillig? Soms gaat het om hele simpele tips: ‘Een hulpverlener had al brieven gestuurd, meerdere keren gebeld, maar kreeg simpelweg geen reactie. Dan moet je dus gewoon naar dat gezin toe en aanbellen. Dat klinkt heel voor de hand liggend, maar soms vergeten we dat als optie’.

Bij een ander gezin was een kind in de puberleeftijd op straat beland.

De ouders hadden geen idee waar hun kind was. Uiteindelijk kwam het kind in aanraking met de politie, en kwam zo weer thuis. Maar de volgende dag was hij alweer verdwenen: ‘Met onze expertise kunnen we dan meedenken aan alle mogelijke scenario’s en oplossingen. Uiteindelijk hebben we hier gekozen voor een vertrouwenspersoon van school. Die bleek wel contact te kunnen maken met het kind’.

Vanuit een andere rol elkaar versterken

Normaal gesproken komt de organisatie van Cindy dus pas in zicht als er een maatregel is. Nu zit ze er juist preventief bij: ‘Wij zijn vanuit onze achtergrond sterk gericht op de veiligheid van het kind, los van het oordeel van ouders. Die kunnen best iets vinden van hun kinderen, maar wij kunnen meedenken wat uiteindelijk in het belang is van de veiligheid van de kinderen. En daarover sparren we dan met alle betrokkenen binnen de proeftuin. Zo versterken we elkaar’.

Daarnaast kennen beide professionals de regels: ‘Het is natuurlijk goed om oplossingen te bedenken, en tegelijk moeten we met elkaar wel de juridische kaders bewaken. Als ouders scheiden, hebben kinderen ook rechten. Die wil je ook in de proeftuin →

niet zomaar opzij zetten. Daarnaast zijn er bepalingen over privacy en transparantie. We hebben wel eens meegemaakt dat een hulpverlener goedbedoeld een besluit nam over een gezin zonder dat alle wettelijke vertegenwoordigers van het kind daarbij aanwezig waren. Zoiets kunnen wij voorkomen’.

Noem ze dus gerust de ‘criticasters’: ‘Laat helder zijn dat de bedoeling van de proeftuin heel goed is. Minder werken op eilandjes, sneller in actie komen en vooral samen met het gezin tot een oplossing komen is natuurlijk geweldig. Maar het willen loslaten van regels en protocollen kent ook grenzen. En die bewaken wij. Rechtsgelijkheid is bijvoorbeeld zo’n grens. Als je buiten de kaders denkt, moet je dat ook in Groningen doen. Dat maakt ons misschien niet

altijd geliefd, maar ik hoop dat we juist samen durven optrekken en samen proberen binnen de kaders buiten de lijntjes te kleuren’.

Hooggespannen verwachtingen

Veel mensen zijn enthousiast over de proeftuin en hopen dat dit de nieuwe manier van werken wordt. Jelmer en Cindy willen vanuit hun rol wel waarschuwen voor te hooggespannen verwachtingen: ‘In de proeftuin kunnen we nu wachtlijsten omzeilen. Maar als we straks ineens 500 gezinnen willen helpen, lukt dat niet meer. Daar moet je over nadenken’.

Een andere sleutel tot succes in de proeftuin kan ook verkeerd uitpakken: ‘Het is heel goed dat er zoveel mogelijk expertise aan tafel zit. En wij merken ook hoe fijn het is dat je

niet meer een algemeen nummer van organisatie X hoeft te bellen, maar gewoon het 06-nummer van Sabine in je telefoon hebt staan. Tegelijk kan het intimiderend werken als een ouder met twaalf experts aan tafel zit. Dan slaan we door’.

De oproep van beide professionals is helder: maak gebruik van de winst van de proeftuin, maar heb ook oog voor grenzen: ‘Je kunt niet eindeloos blijven hulpverlenen. Soms is het echt nodig dat er iemand zegt dat het genoeg geweest is en dat je moet stoppen met vrijwilligheid. Denk aan ouders met een ernstige verslaving, of zware mentale problemen. Of ouders die hulp blijven weigeren. Dan kan dwang een noodzakelijk middel zijn om de veiligheid van het kind te bewaken.’ ■

“SOMS IS HET ECHT NODIG DAT ER IEMAND ZEGT DAT HET GENOEG GEWEEST IS EN DAT JE MOET STOPPEN MET VRIJWILLIGHEID”

Twee gezins-situaties uitgelicht

Casus 1

Vader en moeder hebben vijf kinderen. Ze hebben drie dochters en twee zonen in verschillende leeftijden.

Binnen dit gezin zien professionals een uitzichtloze situatie. Vader heeft gezondheidsproblemen, er staat een mogelijke uithuiszetting op de planning, de woning is ernstig verwaarloosd en vervuild en er zijn flinke schulden. Daarnaast hebben de kinderen ook hun eigen problemen. Van persoonlijkheidsstoornis tot loverboyproblematiek.

De wijkteamprofessional meldt het gezin aan voor de proeftuin. Hier schuiven verschillende expertises aan om samen met ouders tot een plan te komen. Zowel de Raad voor de Kinderbescherming als Veilig Thuis zijn in beeld, net zoals ggz expertise, woonexpertise en gezinsondersteuning. Ouders gaan met grote spanning aan tafel met het gevoel dat mogelijk hun kinderen uit huis worden geplaatst.

In het eerste overleg wordt alles rustig besproken. Gedurende het overleg ontspannen ouders meer, omdat er met ze wordt meegedacht. Een uithuiszetting is niet het geval, maar er worden wel stappen gezet voor het aanvragen van een nieuwe woning, omdat de huidige niet meer leefbaar is. Er worden tijdens het overleg twee personen, vanuit het kernteam van de proeftuin, gekoppeld aan het gezin die samen met de wijkteamprofessional optrekken. Samen gaan ze langs bij het gezin en steken de handen uit de mouwen. Vuilniszakken vol spullen gaan uit het huis, er wordt een container gehuurd en er wordt een stofzuiger gehaald. Er wordt huishoudelijke hulp aangevraagd om moeder te ondersteunen en er wordt een fornuis aangeschaft zodat er weer gekookt kan worden. Naast hulpverlening hebben ook ouders zelf hard gewerkt om het huis leefbaarder te maken. Er is bewindvoering aangevraagd waardoor er financieel meer rust kan komen.

Voor ieder kind wordt afzonderlijk gekeken wat er nu nodig is. Zo gaat één van de kinderen op zoek naar een JIM (Jouw Ingebrachte Mentor). Zo heeft de jongere iemand die naast haar kan staan in contact met ouders en hulpverlening. Voor een ander kind heeft school samen met de ouders de overgang naar speciaal onderwijs geregeld vanwege extra ondersteuning. In korte tijd is er samenwerking ontstaan tussen professionals én de gezinsleden waardoor de weg naar herstel is ingezet. Het gaat de goede kant op. Uiteraard blijft de wijkteamprofessional voorlopig nog betrokken om naast dit gezin te blijven te staan.

Casus 2

Twee kinderen van 6 en 4 jaar oud hebben gescheiden ouders. Moeder woont in Noord-Brabant met haar kinderen en de vader woont verder weg.

De ouders lukt het maar niet om tot een goede omgangsregeling te komen. Ook na een interventie van de rechter is dat niet gelukt. De twee kinderen zijn ondertussen de dupe van de situatie. Dat was al zo voor en tijdens de scheiding en is nog steeds het geval. De situatie wordt er niet beter op. Vader heeft zijn kinderen al lange tijd niet gezien. Mede door de fysieke afstand tussen vader en moeder blijft er strijd bestaan. De betrokken jeugdhulpverlener en wijkteamprofessional zien ook dat het niet goed gaat en adviseren ouders om gebruik te maken van de proeftuin Toekomstscenario.

Er wordt een gesprek gepland met ouders en hun beide hulpverleners. Aan tafel zitten verder een echtscheidings-expert, de jurist van de Gezinsadvocaat en de coördinator vanuit het wijkteam. Ondanks dat ouders elkaar niet vertrouwen, wordt er een eerste positieve stap gezet. Taken worden onderling verdeeld. Zo zoekt de jurist een aantal juridische zaken uit en plant de echtscheidings-expert verschillende gesprekken met vader, moeder en hun hulpverleners. Er ontstaat ruimte om vooruit te kijken na deze gesprekken. Ze willen samen aan de slag met het ouderschap. Er zijn nog wel een aantal obstakels. Zo hebben ouders niet de financiële middelen om de kinderen met het openbaar vervoer te halen en te brengen.

Binnen de proeftuin wordt een tijdelijke oplossing gevonden om de omgangsregeling op gang te brengen. En tegelijk wordt er gezocht naar een duurzame financiële oplossing voor het brengen en halen. Ouders hebben het jaar 2023 op een positieve manier afgesloten met hun kinderen. Het vertrouwen is nog kwetsbaar, maar de eerste stappen in de goede richting zijn gezet. De wijkteamprofessional blijft samen met de jurist van de Gezinsadvocaat en de echtscheidings-expert betrokken. Zo kunnen ze snel inspringen als dat nodig is.

Ervaringsverhaal:

‘Wat we in de proeftuin doen, doen we voor alle gezinnen in de toekomst’

Deze serie ervaringsverhalen gaat over de ervaring van professionals en hoe gezinnen de nieuwe manier van werken ervaren. In dit interview lees je het verhaal van Maïke Walraven, Suzanne Dekkers, Nicole van den Hark en Martha Oosthoek, vier ambassadeurs van de proeftuin: ‘We moeten als hulpverleners constructief blijven schoppen tegen het systeem’.

Ga er maar aan staan. Een gezin helpen dat diep in de problemen zit. Schulden, spijbelen, meldingen van overlast en dan ook nog een sterk vervuild huis. In het reguliere systeem betekent dat eindeloos keukentafelgesprekken voeren waarbij de gezinsleden steeds opnieuw hun verhaal moeten doen,

vaak resulterend in het nodige wantrouwen richting al die verschillende hulpverleners.

Vol vuur vertellen de ambassadeurs hoe zo’n casus in de proeftuin volstrekt anders verloopt: ‘We geven het gezin regie. Wij kunnen wel bedenken dat we eerst met de

schulden aan de slag gaan, maar als een gezin zelf vooral behoefte heeft aan een schoon huis, regelen we dat eerst. Een gezin voelt zo weer dat ze de moeite waard zijn om voor te knokken. En het vertrouwen in de hulpverlening neemt toe. De proeftuin is voorloper van een beweging waarin we meer naar elkaar omkijken’.

De vier professionals zijn overtuigd dat dit aan alle kanten beter werkt. Voor de gezinnen, maar ook voor de maatschappij: ‘Het is lastig om er een precies bedrag aan te koppelen, maar als je aan de →

voorkant zorgt dat een gezin zich openstelt voor hulp, boek je veel meer resultaat. Tel daarbij op dat we in het oude systeem soms 10 uur met 8 hulpverleners vergaderen zonder dat het gezin daarbij zit. Nu zijn alle organisaties op voorhand beschikbaar en zit iedereen samen met het gezin aan tafel. Ook dat is een enorme besparing van kosten'.

Winst dus voor het gezin en de maatschappij. En daar komen nog voordelen bij voor de hulpverlener: 'In het reguliere systeem ben je steeds aan het shoppen. Aankloppen bij de ene organisatie of ze willen meedenken. Dan weer op gesprek bij de ander om te kijken of zij ruimte hebben. In de proeftuin zit iedereen bij elkaar en nemen we gezamenlijk verantwoordelijkheid. We merken dat organisaties nu zelf ook allerlei aanbiedingen gaan doen, ze gaan zelf actief oplossingen bedenken. Zo hadden we een meneer die heel graag een bakkersopleiding wilde doen, maar niet aan zijn verslaving wilde werken. Eén van de hulpverleners bood toen aan om als ervaringsdeskundige het gesprek met hem aan te gaan. Hij stelde hele andere vragen dan wij. En dat bleek de sleutel tot een opening waarbij de verslaving wél bespreekbaar werd'.

Andere houding

Werken in de proeftuin vergt wel een andere houding van professionals: 'Het vraagt om assertief gedrag. Voor je het weet roept er toch weer iemand dat er

“ ALS WE NU GOED ONTDEKKEN WAT WERKT, WAAR WE HET VERSCHIL MEE MAKEN, DAN KUNNEN WE DIE KENNIS STRAKS INZETTEN VOOR ALLE GEZINNEN ”

een bepaalde route bewandeld moet worden, of dat formulier X eerst ingevuld moet worden. We blijven daar doorheen breken, en spreken elkaar daar constant op aan. Anders geformuleerd: we moeten als hulpverleners constructief blijven schoppen tegen het systeem. Heb het lef om te denken in tevredenheid van cliënten'. Een goed voorbeeld van deze houding is de inzet van MST: Multi System Therapie. Een hele dure vorm van hulpverlening die volgens de gangbare regels pas in zicht komt als alle voorliggende hulp geen resultaat geeft. In de proeftuin werd van die regel afgeweken: 'In een specifiek gezin hebben we er toch voor gekozen om MST direct in te zetten. Gewoon, omdat we als team zagen dat dat in dit gezin nodig is. Waarom zou je dan eerst allerlei andere hulp inzetten?'

Buikpijn

Gezinnen in de proeftuin hebben dus voordelen die gezinnen buiten de proeftuin niet hebben. Dat voelt soms oneerlijk: 'In de proeftuin gaan er deuren open die anders dicht zouden blijven. Daar lukt het soms sneller om met urgentie een

woning te vinden. Daar krijgen we soms echt buikpijn van. Precies daarom hebben we dus met elkaar de morele plicht om van de ervaringen in de proeftuin te leren. Als we nu goed ontdekken wat werkt, waar we het verschil mee maken, dan kunnen we die kennis straks inzetten voor alle gezinnen. Laat de proeftuin dus geen bubbel van twee jaar zijn, waarna we weer op de oude voet verder gaan. We moeten met elkaar de proeftuin toekomstbestendig maken'. ■

Vooruitblik

Afgelopen jaar hebben we mooie stappen gezet. Trots en tevreden kijken we terug naar waar we nu staan. Er is veel enthousiasme onder betrokken professionals in de proeftuin over de ruimte die er is 'om te doen wat goed en nodig is'. En om samen met het gezin aan tafel te gaan om een goed plan mét elkaar te maken. Voor 2024 hebben we opnieuw subsidie ontvangen

van het Ministerie van Justitie en Veiligheid om de aanpak in Regio Hart van Brabant verder te beproeven. Dat is goed nieuws. De aanpak van complexe casuïstiek vergt namelijk een lange adem. En alléén door het gelijktijdig samenbrengen van expertise en kracht vinden we oplossingen die echt voor verandering zorgen.

Hoe gaan we verder in 2024?

- We gaan de **werkwijze verder beproeven** en aanscherpen waardoor de taken van het Multi-Expertteam (MET) aanvullend op lokale wijkteams goed **passen bij gezinnen**. De wijkteamprofessional of jeugdbeschermer kan laagdrempelig een beroep doen op de **netwerksamenwerking** met in de kern Crossroads, Siem en Veilig Thuis. Het kernteam wordt aangevuld met de Jeugdbescherming.
- We integreren de Jeugdbeschermingstafel en het Regionaal Expertteam (RET) binnen de proeftuin. We breiden hiermee de veranderopgave en werkwijze uit naar de **negen andere gemeenten** in de regio Hart van Brabant. Uitgangspunt is dat er **gedwongen maatregelen voorkomen worden** of als het wel nodig is, dat dit zo snel mogelijk ingezet wordt.
- De samenwerking tussen de **veiligheidspartijen** - Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming - wordt versterkt. Dat doen we onder andere door gebruik te maken van een **Gedeelde Verklarende Analyse** waarbij de partijen samenwerken.
- De samenwerking met de partijen van het **Zorg- en Veiligheidshuis** - OM, politie, reclassering - wordt ook versterkt. We gaan samen werken aan **één beschermingstafel**.
- Vanuit de proeftuin werken we met **Wijkrechtspraak en de Gezinsadvocaat** in Tilburg. Een wijkrechter behandelt rechtszaken in de wijk zelf. Zaken van bewoners uit de wijk waarbij bijvoorbeeld sprake is van echtscheidingszaken. Door inzet van de wijkrechter en de Gezinsadvocaat kunnen **escalaties voorkomen** worden door snelle rechterlijke acties.
- Goede **rechtsbescherming voor gezinnen** moet vanaf de start geregeld zijn met juiste informatie en ondersteuning. Goed luisteren naar wat gezinnen aangeven en laten zien wat je daarmee wel en niet doet. Zodat onze werkwijze als **rechtvaardig ervaren** wordt en dat gezinnen de mogelijke gevolgen ervan beter kunnen accepteren.
- Het **ambassadeurschap** van alle betrokken professionals, managers en bestuurders wordt ondersteund met netwerkbijeenkomsten om de doelen van het Toekomstscenario samen te realiseren en de veranderopgave te ondersteunen.
- De **monitoring en onderzoek** wordt uitgebreid met behulp van Verwey-Jonker Instituut. Een experiment met een gezinsbrede aanpak in samenwerking met het Instituut voor Publieke Waarden en beschikbare data van de veiligheidspartijen.
- We hebben de bestuurlijke opdracht om te zorgen dat de **hele regio in 2026 Toekomstscenario-proof** werkt. Hoe dat er precies uitziet, gaan we onderzoeken met de hele regio.

Ingrid van Gool
Projectleider proeftuin
Toekomstscenario
Regio Hart van Brabant

Het magazine is tot stand gekomen onder regie van Regio Hart van Brabant in samenwerking met de volgende partners: Amarant, ContourdeTern, Fameus, Farent, Gemeente Tilburg, Gemeente Waalwijk, GGD Hart van Brabant, GGz Brebrug, Instituut voor Maatschappelijk Werk, Jeugdbescherming Brabant, Leger des Heils, MEE, Novadic Kentron, Politie, PrimaCura, Prisma, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering Nederland, RIBW Brabant, R-Newt, Sterk Huis, T-Primair, Thebe, Toegang Tilburg, Veilig Thuis Midden-Brabant, William Schrikker jeugdbescherming en jeugdreclassering, Wonen Breburg, Zorg en Veiligheidshuis.

Heb je vragen, ideeën of suggesties,
mail dan naar
donald.kwint@tilburg.nl of
ingrid.van.gool@tilburg.nl

“ In de proeftuin krijgen we zaken opgelost die in het reguliere systeem vastliepen. Laten we dus bij complexe zaken de proeftuin blijvend omarmen. ”

Colofon

Samenstelling en redactie

Regio Hart van Brabant en partners

Ervaringsverhalen

Richard Engelfriet

Fotografie

Dolph Cantrijn, Joris Buijs en stockfotografie

Vormgeving

Melding ontwerp enzo, Melanie Brekelmans